SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	23/6570
Dok.nr:	Ugyldig flettefelt
Arkiv:	
Saksbehandler:	Gerhard Osvoll
Dato:	10.11.2025

Ugyldig flettefelt

Høring - Felles jordvernstrategi for Sortland og Hadsel kommuner 2026-2036

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
PS - 124/25	Formannskapet	27.11.2025

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING
Sortland formannskap slutter seg til vedlagte utkast til felles jordvernstrategi for Sortland og Hadsel kommuner 2026–2036 og legger dette ut på høring i 7 uker regnet fra kunngjøring i lokalavis. Hjemmel for vedtaket er plan- og bygningsloven § 1-1 fjerde avsnitt første punktum, jf. § 9-1 om interkommunalt plansamarbeid.

Dette er i tråd med kommuneplanens samfunnsdel og langsiktige arealstrategi, som legger stor vekt på medvirkning og samskaping, samt på å bevare dyrka og dyrkbar mark og sikre et aktivt og levende landbruk. Landbruksinteressene skal derfor involveres aktivt i høringsprosessen.

Formannskapet behandling - 27.11.2025 - PS-124/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Votering:
Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

Formannskapet PS - 124/25 VEDTAK:
Sortland formannskap slutter seg til vedlagte utkast til felles jordvernstrategi for Sortland og Hadsel kommuner 2026–2036 og legger dette ut på høring i 7 uker regnet fra kunngjøring i lokalavis. Hjemmel for vedtaket er plan- og bygningsloven § 1-1 fjerde avsnitt første punktum, jf. § 9-1 om interkommunalt plansamarbeid.

Dette er i tråd med kommuneplanens samfunnsdel og langsiktige arealstrategi, som legger stor vekt på medvirkning og samskaping, samt på å bevare dyrka og dyrkbar mark og sikre et aktivt og levende landbruk. Landbruksinteressene skal derfor involveres aktivt i høringsprosessen.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Sortland og Hadsel kommuner har utarbeidet et felles utkast til jordvernstrategi for perioden 2026–2036. Strategien har som mål å styrke jordvernet og redusere omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Utkastet er resultat av et tett samarbeid mellom landbrukskontorene og planavdelingene i begge kommuner.

Staten lyste ut midler for utarbeidelse av slike strategier i Norge, og det ble søkt tilskudd til planarbeidet. Dette ble innvilget. Vedlagt er utkast til felles jordvernstrategi. Kommune-direktøren anbefaler at vi slutter oss til dette og legger forslaget ut på høring i første omgang.

FAKTA I SAKEN
Jf. vedlegg som gir utfyllende opplysninger.

Hva er en jordvernstrategi?
Formålet med kommunale jordvernstrategier er økt kunnskap om jordbruksarealene og økt oppmerksomhet rundt jordvernet. Dette gir igjen et godt grunnlag for gode avveininger mellom jordvernhensyn og andre interesser i den kommunale planleggingen. Målet med strategien er å redusere omdisponeringen av dyrka og dyrkbar jord i kommunen.

Forholdet til felles landbruksstrategi Vesterålen 2023-2031
Jordvernstrategien for Sortland og Hadsel er en direkte oppfølging av den regionale landbruksstrategien for Vesterålen. Landbruksstrategien har som mål å sikre verdiskaping, opprettholde produksjonsvolum og areal dyrket mark, samt styrke rekruttering og arbeidsplasser i landbruket. Jordvernstrategien konkretiserer disse målene ved å legge til rette for aktiv drift, hindre nedbygging av dyrka og dyrkbar jord, og sikre langsiktig forvaltning av jordbruksarealene. Strategien er derfor et sentralt virkemiddel for å nå målene i landbruksstrategien og bidra til et robust og bærekraftig landbruk i Vesterålen.

Mål og tiltak
Strategien bygger på nasjonale mål om å redusere omdisponering av dyrka jord til under 3 000 daa årlig, regionale mål for Nordland om maks 100 daa per år, og lokale mål fra landbruksstrategien for Vesterålen. Jordloven og plan- og bygningsloven gir rammene for driveplikt, omdisponering og arealplanlegging. Strategien understreker at jordvern er en forutsetning for matsikkerhet, beredskap og bærekraftig utvikling.

VURDERING
Fremtidig lokalpolitikk innenfor jordvern:
Jf. vedlegg. I kapittel 7 foreslås fremtidig lokalpolitikk for Sortland og Hadsel. Det er formulert gjennom hovedmål og delmål.

Det foreslås tre politiske hovedmål (sitat):
• Hovedmål 1: Sikre og øke produksjonsgrunnlaget gjennom bærekraftig nydyrking av dyrkbar myrareal i Hadsel og Sortland kommune
• Hovedmål 2: Dyrka og dyrkbar jordbruksjord skal som hovedregel ikke omdisponeres til andre formål - omdisponering til «stedbunden næring» til landbruksproduksjon tillates etter en helhetsvurdering.
• Hovedmål 3: Sikre aktiv drift og langsiktig forvaltning av jordbruksareal gjennom tydelig oppfølging av driveplikten i hht. Jordlovens § 8 - Hadsel og Sortland kommune skal være en pådriver til skriftlige jordleieavtaler i hht. kravene til jordleieavtale.

Det foreslås 5 delmål (sitat):
• Delmål 1: Ved en eventuell godkjenning av omdisponering av jordbruksjord, skal matjorda tas vare på - og gjenbrukes et annet sted i nærliggende område.
• Delmål 2: Produksjonsvolumet og arealet dyrket mark skal minst opprettholdes på om lag dagens nivå (innenfor endringsgrad på 5 %) i 2025 og 2030 (delmål fra landbruksstrategi i Vesterålen).
• Delmål 3: Ny utbygging bør som hovedregel skje gjennom fortetting, og innenfor de arealer som

allerede er avsatt til spredt bolig i kommunens arealplan.
• Delmål 4: Ved en eventuell jordflytting – skal Hadsel og Sortland kommune kreve matjordplan, der foretaksholders interesser blir ivaretatt.
• Delmål 5: Hadsel og Sortland kommune skal vurdere arealnøytralitet i tilstrekkelige områder. Samt sørge for å gjennomføre planvask av eksisterende planverk. Slik at tilgjengelige landbruksarealer ikke går tapt til andre formål.

I kapittel 8 er angitt strategier og tiltak.

Personalmessige forhold
Ingen direkte personalmessige konsekvenser.

Medvirkning fra Eldreråd, Råd for personer med funksjonsnedsettelse, Ungdomsråd
Rådene kan involveres i høringsperioden.

Økonomiske forhold
Jf. vedlegget

Folkehelse
Bevaring av jordbruksarealer bidrar til lokal matproduksjon og matsikkerhet.

Klima-, miljø- og naturforhold
Jf. vedlegget

KONKLUSJON
Kommunedirektøren anbefaler at Sortland formannskap slutter seg til vedlagte utkast til ny jordvernstrategi og legger dette ut på høring i 7 uker. En uke ekstra grunnet julen. Det forutsettes at landbruksorganisasjonene aktivt får delta, jf. kommuneplanens arealdel 2025-2037 jf. planbestemmelsenes kap. 2.6.7 bokstav a samt Statsforvalteren i Nordland sitt forventningsbrev 25/1-2022 til kommunene.

Vedlegg:
Utkast til jordvernstrategi Hadsel og Sortland kommuner - datert 07.11.25